

Ekonomiutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om alternativ lösning av konsumenttvister

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om alternativ lösning av konsumenttvister (RP 74/2015 rd): Ärendet har remitterats till ekonomiutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- specialsakkunnig Riitta Haapasaari, justitieministeriet
- ordförande Pauli Ståhlberg, Konsumenttvistenämnden
- ledande konsumenträttsrådgivare Nina Konu, Magistraten i Östra Nyland
- direktör Majja Puomila, Konkurrens- och konsumentverket
- ledande rådgivare Ville Raulos, FINE Försäkrings- och finansrådgivningen
- jurist Timo Niemi, Kuluttajaliitto — Konsumentförbundet ry.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Trafikskadenämnden
- Finlands näringsliv rf
- Finlands Advokatförbund
- Företagarna i Finland rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår en ny lag om alternativ lösning av konsumenttvister utanför myndigheter. Förslaget innehåller också ändringar i lagen om konsumenttvistenämnden, i lagen om trafikskadenämnden och i konsumentskyddslagen. I lagen om preskription av skulder föreslås en ändring av teknisk natur. Genom propositionen genomförs direktivet om alternativ tvistlösning vid konsumenttvister och det blir samtidigt praktiskt möjligt att tillämpa förordningen om tvistlösning online vid konsumenttvister.

Den föreslagna lagstiftningen ger ramar för att det också i Finland ska finnas fullständig geografisk täckning av alternativa tvistlösningsorgan, som står utanför domstolsväsendet och som uppfyller kraven i direktivet.

Betänkande EkUB 13/2015 rd

Lagen om lösning av konsumenttvister utanför myndigheter ska tillämpas på privata tvistlösningsorgan som har anmälts till kommissionen och införts i den förteckning kommissionen för över organen. Lagen ska innehålla bestämmelser om tvistlösningsorganets sammansättning samt om behörighet, oavhängighet och opartiskhet hos de personer som svarar för tvistlösning. Det ingår också bestämmelser om förfarandet vid tvistlösningsorgan. Den viktigaste bestämmelsen om förfarandet är att en rekommendation till lösning av tvisten ska ges inom 90 dagar.

Bestämmelserna om förfarande i lagen om konsumenttvistenämnden preciseras för att motsvara direktivets krav på bland annat behandlingstider. I syfte att effektivisera konsumenttvistenämndens verksamhet ska konsumenttvistenämnden kunna avstå från att behandla en ansökan, om konsumenten inte först har kontaktat konsumentrådgivningen. Genom att sökanden hänvisas till konsumentrådgivningen kan ärendet utredas i ett så smidigt förfarande som möjligt.

Också i lagen om trafikskadenämnden föreslås det ändringar i bestämmelserna om förfarandet.

Konsumentskyddslagen får en ny bestämmelse om att näringsidkare är skyldiga att informera konsumenterna om alternativa tvistlösningsorgan.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 9 januari 2016.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Med propositionen genomförs Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/11/EU om alternativ tvistlösning vid konsumenttvister nationellt i Finland. Den bärande principen med direktivet är att ett tvistlösningsorgan ska präglas av bland annat opartiskhet, oberoende, sakkunskap, öppenhet, effektivitet och rättvisa. Syftet med direktivet är att uppnå en hög konsumentskyddsnivå och att bidra till en välfungerande inre marknad. Ekonomiutskottet tillstyrker lagförslagen utan ändringar, men med följande påpekanden.

Centraliserad behandling av försäkringsärenden i Försäkringsnämnden. Vid utfrågningen av de sakkunniga lyftes frågan fram om tvistemål baserade på försäkringsavtal kan koncentreras till Försäkringsnämnden. Det skulle i så fall kräva att hela ärendegruppen undantas konsumenttvistenämndens behörighet. Ekonomiutskottet menar att begränsningar i behörigheten skulle minska konsumenttvistenämndens roll som allmänt tvistlösningsorgan med behörighet för så gott som alla typer av konsumentavtal. Försäkringsnämnden och finansieringen av den är inte reglerad i lag och det skulle i så fall inte finnas några garantier för en alternativ tvistlösningsmekanism i den här typen av ärenden. Även om det i dagsläget inte finns något som talar mot fortsatt verksamhet i Försäkringsnämnden, anser utskottet det inte motiverat att frångå ett fungerande system till förmån för ett osäkert läge, särskilt som vinsterna med en överföring är relativt små. Med en sammansättning i konsumenttvistenämnden som inbegriper en sektion för försäkringsärenden kan man säkerställa att nämnden besitter adekvat expertis också i försäkringsfrågor.

Kontakt med konsumentrådgivningen som förutsättning för att konsumenttvistenämnden behandlar ett ärende. Bestämmelsen har ansetts tillföra behandlingen av konsumentärenden större effektivitet. Nämnden kan i vilket fall som helst bestämma att ta upp ett ärende till behandling, om

Betänkande EkUB 13/2015 rd

det sannolikt inte hade tillfört något mervärde att konsumenten först kontaktar konsumentrådgivningen. Nämnden måste i vilket fall som helst följa förvaltningslagen (434/2003, 21 §) som föreskriver att en myndighet som av misstag har tillställts en handling för behandling av ett ärende där den inte är behörig genast ska överföra handlingen till den myndighet som den anser vara behörig. Den som har sänt handlingen ska underrättas om överföringen.

Konsumentrådgivningen som tvistlösningsorgan. Vid utfrågningen av de sakkunniga väcktes frågan om konsumentrådgivningen kan betraktas som ett tvistlösningsorgan enligt direktivet. Direktivet innehåller en del procedurregler som organet är tvunget att följa vid behandlingen av alla tvistemål. Det kan leda till att den nuvarande flexibiliteten i konsumentrådgivningen försvinner. Ekonomiutskottet anser det inte lämpligt att konsumentrådgivningen blir ett tvistlösningsorgan som avses i direktivet.

Hur trafikskadeärenden behandlas. Konsumenttvister om trafikförsäkringar ingår i direktivets tillämpningsområde. Följaktligen måste konsumenterna ha möjlighet att hänskjuta tvistemål inom det området till ett alternativt tvistlösningsorgan. För att säkerställa samordnad tvistlösning är det lämpligt att också oenigheter som initieras av den skadelidande avgörs i trafikskadenämnden.

Ekonomiutskottet påpekar att de största ändringarna av att direktivet genomförs sannolikt hänger samman med att konsumenttvister måste behandlas inom 90 dagar. Tiden räknas från och med att organet har tagit emot alla handlingar som behövs för att avgöra ärendet. Om ett enskilt ärende är komplicerat och behandlingen därför drar ut på tiden, ska parterna underrättas om detta och få en uppskattning av när en rekommendation om lösning kan ges. Med tanke på den nya fristen håller ekonomiutskottet med den oro för konsumenttvistenämndens resurser som kom fram vid utfrågningen av de sakkunniga.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Ekonomiutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1–5 i proposition RP 74/2015 rd utan ändringar.

Helsingfors 25.11.2015

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Kaj Turunen saf
vice ordförande Harri Jaskari saml
medlem Lauri Ihalainen sd
medlem Eero Lehti saml
medlem Rami Lehto saf
medlem Martti Mölsä saf
medlem Arto Pirttilahti cent

Betänkande EkUB 13/2015 rd

medlem Hanna Sarkkinen vänst
medlem Joakim Strand sv
medlem Antero Vartia gröna
ersättare Lasse Hautala cent
ersättare Juhana Vartiainen saml.

Sekreterare var

utskottsråd Teija Miller.